

Радіонова Наталія Йосипівна
К.е.н., доцент кафедри
обліку і аудиту
Київського національного університету
технологій та дизайну

ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АУДИТОРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Вступ. Інтенсивний розвиток комп'ютерної техніки сприяє удосконаленню методів аудиту в комп'ютерному середовищі. Застосування підприємствами-клієнтами автоматизованих інформаційних систем бухгалтерського обліку потребує проведення аудиту за допомогою комп'ютерної техніки. При цьому комп'ютерні технології сьогодні, в принципі, можуть використовуватися на всіх стадіях аудиту: під час планування, здійснення розрахунків, документування аудиторської роботи, оформлення аудиторського висновку. Саме тому представляється настільки актуальним питання автоматизації аудиту на сучасному етапі розвитку.

Виклад основного матеріалу. Чому тільки зараз починається формуватися ринок інформаційних технологій аудиторської діяльності? Цьому є кілька причин:

- специфіка аудиторської діяльності, яка полягає в неможливості повної формалізації процесу аудиту, необхідності формування професійного судження;
- застосування підприємством, що перевіряється різного програмного забезпечення;
- виїзний характер роботи аудиторів;
- різна галузева спеціалізація клієнтів аудиторських фірм, що при динамічних змінах законодавства не дозволяє провести деталізовану настройку спеціалізованих систем на «всі випадки життя» [3].

Однак прогрес в області аудиторських інформаційних технологій є надзвичайно стрімким. В даний час в якості національних стандартів аудиту

прийняті Міжнародні стандарти аудиту, що містять відповідні вимоги і принципи проведення аудиту [2].

Міжнародні стандарти аудиту (МСА) - International Standards on Auditing (ISAs) значну увагу приділяють використанню інформаційних технологій в аудиті. Але, з 15 грудня 2009 р. набула чинності нова редакція міжнародних стандартів аудит , яка ознаменувала докорінну перебудову їх ідеології щодо застосування інформаційних технологій - стандарти аудиту в умовах застосування інформаційних комп'ютерні системи вилучені, разом з тим весь аудит де - факто розглядається як комп'ютерний.

Дійсно, використання комп'ютерних інформаційних систем дозволяє систематизувати діяльність аудитора, починаючи з попереднього вивчення клієнта та закінчуючи оформленням аудиторського висновку, формувати групи робочих документів, здійснювати ефективний контроль якості аудиторських перевірок, забезпечити аудитора довідковим матеріалом.

Але, комп'ютеризація системи управління аудиторською діяльністю - поняття значно ширше. Можна виділити три аспекти:

- 1) використання комп'ютерів для організації роботи аудиторської фірми;
- 2) перевірка та оцінка комп'ютерних інформаційних систем клієнта;
- 3) використання комп'ютерів і програм як специфічних інструментів для проведення аудиту.

Щодо застосування спеціалізованих програм для проведення аудиторських перевірок, найбільш розповсюдженими операціями є:

1. Розрахунок показників для аналізу діяльності фірми-замовника,
2. Друк типових форм аудиторських документів,
3. Використання нормативно-правової довідкової бази в електронному вигляді,
4. Виконання запитів до електронної бази даних, сформованої в комп'ютерній системі бухгалтерського обліку замовника,
5. Перевірка окремих розрахунків, на різних ділянках обліку системі бухгалтерського обліку замовника,

6. Формування реєстрів бухгалтерського обліку й альтернативного балансу з використанням електронної бази даних клієнта.

У першу чергу аудиторська програма повинна пропонувати методику аудиторської перевірки повністю відповідну аудиторським стандартам. По-друге, містити необхідну і достатню кількість робочих документів аудитора для документування виконаної аудитором роботи. По-третє, забезпечувати максимальну автоматизацію введення та обробки інформації на всіх етапах аудиторської перевірки. І, нарешті, надавати можливість використовувати бухгалтерську базу клієнта для побудови вибірки та аналізу [3].

В Україні стан справ із створенням сучасних аудиторських програмних продуктів слабо розвинений. Найпоширеніші програми серед провідних зарубіжних аудиторських фірм, які застосовуються українськими аудиторськими фірмами: «Vector», «My Client», «Audit Sistem».

У сучасних умовах в Україні застосовують деякі російські комп'ютерні програми: "IT - audit: Аудитор", "Abacus Professional", "Экспрес-Аудит: ПРОФ".

Однією з перших українських спеціалізованих аудиторських програм можна назвати «Івахненко & Катеньов Аудит».

До складу програмного комплексу входять наступні програмні модулі:

1. Модуль організації робочого простору аудитора в розрізі клієнтів аудиту, часових параметрів перевірок та логіко-облікових параметрів.
2. Модуль (модулі) вивантаження даних із одночасним проведенням тестувань щодо логічних, технічних та облікових параметрів баз даних клієнтів аудиту.
3. Бази даних проміжних файлів. Модуль вивантаження формує проміжні бази облікових даних для наступного завантаження в Модуль структурно-логічного аналізу облікових даних.
4. Модуль структурно-логічного аналізу облікових даних в електронному вигляді на предмет виявлення облікових та законодавчих невідповідностей (Побудований на базі платформи «1С: Підприємство 8»).

5. Аудиторські бази облікових даних модулю логічного аналізу облікової інформації. Містять перетворену та технічно виправлену інформацію з обліково-фінансової діяльності клієнтів, в різних розрізах.

6. Робочі документи аудитора. Це звіти, результати запитів, числова та логічна інформація на підставі якої аудитор формує свій висновок та надає консультації клієнту. Фактично, це і є основним результатом роботи програми.

Якщо характеризувати програму в цілому, то вона застосовує такі методи дослідження файлів баз даних клієнта, які базуються в основному на автоматизованому аналізі проводок клієнта, взятих з його бухгалтерської програми. Розробники ставили за мету зробити універсальний інструмент для роботи з будь-якими наборами даних [3], натомість програма орієнтована на роботу з бухгалтерськими операціями, проводками, документами, синтетичними та аналітичними рахунками.

Однак, потрібно відмітити той факт, що нещодавно з'явилась сучасна вітчизняна автоматизована інформаційна система управління аудиторською діяльністю «КІТ.Аудит». Серед переваг «КІТ.Аудит» можна виділити:

- 1) Повну відповідність міжнародним стандартам проведення аудиту за рахунок:
  - наявності повного узгодженого набору робочих документів та методичних вказівок, що чітко та послідовно описують методику роботи з програмою;
  - повного та прозорого здійснення функції контролю якості під час проведення аудиту;
  - наявності чіткого розділення прав доступу до функцій виконавців, керівника аудиторської групи та контролера якості;
  - можливості індивідуального налаштування прав користувачів;
- 2) Суттєве зменшення собівартості аудиторської перевірки за рахунок:
  - автоматичної синхронізації всіх відкритих у програмі документів Microsoft Office без потреби ручного додавання цих документів до бази;
  - автоматизації значної частини трудомістких робіт;
  - можливості налаштування типових шаблонів аудиту під потреби конкретної фірми;

- можливості навчання та набуття досвіду проведення аудиторських перевірок завдяки використанню системи допомоги, підказок та повідомлень, вбудованих методичних вказівок та робочих документів;
- планування та контролю витрат робочого часу персоналу;

3) Значного підвищення якості та прозорості робіт аудиторської фірми за рахунок:

- систематизації обліку аудиторських перевірок та виконаних процедур;
- централізованого збереження даних всіх аудиторських процедур в одній базі;
- багатокористувацького одночасного режиму роботи співробітників та інше.

Висновки. Таким чином, жорстка конкуренція в аудиторсько - консалтинговому бізнесі змушує компанії знаходити нові шляхи підвищення ефективності роботи, підвищення рентабельності діяльності. Важливу роль в цьому буде відведена і пошуку рішень зазначених питань за допомогою застосування спеціалізованих програмних засобів.

Використана література

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року. Частина 1. / Пер. з англ. Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. - 852 с.

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року. Частина 2. / Пер. з англ. Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. - 409 с.

3. Івахненко С.В. Аудиторське програмне забезпечення для аналізу даних: перший український досвід// Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №10. – С. 55-65.

4. Мокроусова А.В. Проблемы автоматизации аудита и их решение /Экономические науки/7 Учет и аудит, 2013.- http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm

5. Проскуріна Н.М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика: монографія / Н.М. Проскуріна. – К.: ДП “Інформ-аналіт. агентство”, 2011. – 739 с.